

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő témában: „Javaslat egy közösségi halászatellenőrző ügynökséget létrehozó és a közös halászati politikára vonatkozó ellenőrzési rendszert létrehozó 2847/93/EK rendeletet módosító tanácsi rendeletre”

COM(2004) 289 final – 2003/0108 (CNS)

(2005/C 157/09)

2004. május 14-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 37. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fent említett témában.

A tárgyi bizottsági munka előkészítéséért felelős „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2004. november 16-án fogadta el véleményét. Az előadó Gabriel SARRÓ IPARRAGUIRRE volt.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2004. december 15-én és 16-án megtartott 413. plenáris ülésén (december 15-i ülés) 138 szavazattal, 3 ellenében és 7 tartózkodás mellett az alábbi véleményt fogadta el:

1. Bevezetés

1.1 2003. január 1-jén hatályba lépett a közös halászati politika (KHP) reformja, melynek fő célja a halászati erőforrások védelme és fenntartható módon történő kiaknázása. Ebből a célból számos kötelező szabályt hoztak a közösségi halászati ágazat és a tagállamok számára.

1.2 A 2371/2002⁽¹⁾ rendelet V. fejezete, amely a közösségi halászati ellenőrzési és vizsgálati rendszert szabályozza, világosan meghatározza a tagállamok és az Európai Bizottság felelősségeit és lefekteti a tagállamok közötti belső, valamint a tagállamok és az Európai Bizottság közötti együttműködési és koordinációs mechanizmusokat a KHP szabályainak betartása érdekében.

1.3 Az Európai Bizottság úgy véli, hogy a KHP szabályainak betartatása a tagállamokkal közösségi szinten szilárd ellenőrzési és vizsgálati struktúrákat, továbbá elegendő ellenőrzési és vizsgálati eszközt, és ezeknek az eszközöknek az összehangolt bevetésére egy megfelelő stratégiát igényel.

1.4 Ez által az új rendeletjavaslat⁽²⁾ által az Európai Bizottság egy közösségi halászatellenőrző ügynökséget (a továbbiakban: Ügynökség) kíván létrehozni, amely a közösség különleges technikai testületének szerepét töltene be, amely biztosítja a közös halászati politika egyenletes és hatékony alkalmazását a tagállamokban, megszervezi a tagállamok között a halászat ellenőrzésével és vizsgálatával kapcsolatos tevékenységek koordinálását, valamint ösztönzi az együttműködést közöttük.

1.5 Az Európai Bizottság ezért azt javasolja, hogy az Ügynökség koordinálja a tagállamok által végzett ellenőrzéseket és vizsgálatokat, tekintettel a közösségi ellenőrzési és vizsgálati kötelezettségekre; koordinálja a tagállamok által egyesített nemzeti ellenőrzési és vizsgálati eszközök bevetését; nyújtson segítséget a tagállamoknak a halászati tevékenységek,

ellenőrzések és vizsgálatok adatait tartalmazó jelentéseknek az Európai Bizottság és külső felek számára történő elkészítésében; valamint nyújtson segítséget a tagállamoknak abban, hogy a közös halászati politika szabályainak megfelelően teljesíthessék feladataikat és kötelezéseiket.

1.6 Az Európai Bizottság javasolja továbbá, hogy az Ügynökség esetleg a tagállamok kérésére és költségére szerződéses szolgáltatásokat is nyújtson számukra, ajánlja fel segítségét vizsgálóbiztosok képzésében, összesítve gondoskodik az ellenőrzési és vizsgálati tevékenységekkel kapcsolatos árukról és szolgáltatásokról, valamint koordinálja a tagállamok kipróbálási projekteinek végrehajtását.

1.7 A rendeletjavaslat szerint az Ügynökség jogi személyiséggel rendelkező közösségi szerv. Az Európai Bizottság azt javasolja, hogy az Ügynökségnek legyen egy ügyviteli bizottsága, amelynek összetétele a következő: minden olyan tagállamból egy-egy képviselő, amelynek hajói a tengeri élővilág erőforrásaival kapcsolatos halászati tevékenységet folytatnak; négy képviselő az Európai Bizottságból, illetve a halászati ipar négy, az Európai Bizottság által kinevezett képviselője. Az Ügynökséget ezenfelül egy ügyvezető igazgató irányítja.

1.8 Az Európai Bizottság az Ügynökséget a Közösség adományaiból, az Ügynökség tagállamok számára nyújtott szolgáltatásainak díjából, valamint kiadványok, képzések, illetve más, az Ügynökség által nyújtott szolgáltatások díjából szeretné finanszírozni.

1.9 Az Európai Bizottság végül úgy képzei, hogy az Ügynökség 2006-ban kezdi el munkáját, az első évben 4,9 millió € költségvetéssel és 38 fős személyzettel, amely 2007-ben 5,2 millió €-ra és 49 főre emelkedik majd. Az Ügynökség székhelye Spanyolországban lesz.

⁽¹⁾ 2002. december 20-i 2371/2002/EK sz. tanácsi rendelet a halászati erőforrások megőrzéséről és fenntartható módon történő kiaknázásáról a közös halászati politika keretében (HL L 358, 2003. 12. 31.)

⁽²⁾ COM(2004) 289 final, 2004. 04. 28.

2. Általános megjegyzések

2.1 Az Európai Bizottság *A közös halászati politika egyenletes és hatékony végrehajtása* (1) című, a Tanács és az Európai Parlament részére írott közleményében a közösségi halászatellenőrző ügynökség (az Ügynökség) létrehozása előtt egy megvalósíthatósági tanulmány elkészítését helyezi kilátásba, amelyet a tagállamokkal összhangban kell összeállítani. Az Európai Bizottság a javasolt rendeletet a megvalósíthatósági tanulmány előzetes elkészítése nélkül nyújtotta be. Az EGSZB ezt sajnálatosnak tartja.

2.2 Az EGSZB örömmel fogadja az Európai Bizottság javaslatát az ügynökség létrehozásáról, és osztja célkitűzéseit, amelyek a KHP hatékony végrehajtását, valamint egyenletes vizsgálati munkálatokat és a szabályok alkalmazását szeretnék elérni Közösség-szerte. Az EGSZB tisztában van azzal, hogy szükség van a KHP szabályainak egyenletes és hatékony végrehajtására, azonban úgy véli, hogy ehhez az ágazatnak el kell fogadnia és meg kell értenie ezeket a szabályokat. Ahhoz, hogy ez lehetséges legyen, az ágazatot kezdettől fogva be kell vonni a döntéshozatali folyamatba, kezdve azoknak a tudományos szakvéleménynek a megfogalmazásában való együttműködéssel, amelyeken a halászati erőforrások védelmének stratégiai és intézkedései alapulnak majd. Az EGSZB ezért úgy véli, hogy az Ügynökségnek a tudományos szakvélemény tökéletesítésével is foglalkoznia kellene, és ösztönöznie kellene az ágazat bevonását a szakvélemény kidolgozásába. Ez utóbbi pontot be kellene venni az ügynökségnek a rendeletjavaslat 4. cikkében részletezett feladatai közé.

2.3 Minthogy az Ügynökség lesz az első olyan, amely kizárólag halászattal kapcsolatos kérdésekkel foglalkozik, az EGSZB úgy véli, hogy a rendeletervezetnek az Ügynökség hatásköreinek jövőbeni bővítési lehetőségeiről is rendelkeznie kellene.

2.4 Ebből a célból az EGSZB úgy véli, hogy az Ügynökség tudományos és technikai tanácsadással szolgálhatna a tagállamok és az Európai Bizottság számára a KHP szabályainak hatékony végrehajtásáról, különösen a javasolt vizsgálati és ellenőrzési intézkedések hatékonyságát illetően. Ezért a vizsgálóbiztosok és ellenőrök képzésének támogatását is felvállalhatná, és létrehozhatna egy különleges képzési központot. Végül pedig az Ügynökség fontos szerepet tölthetne be a különböző tagállamokban alkalmazott szankciók harmonizációjára való törekvésben.

2.5 A javasolt tanácsi rendelet kimondja, hogy az ügynökség koordinációs szerepe a tagállamok területén vagy közösségi vizeken belül, illetve EU-s halászhajók által közösségi vizeken kívül végzett halászati tevékenységek ellenőrzésére és vizsgálatára terjed ki a halászati termékek első értékesítési pontjáig bezárólag. Az EGSZB úgy véli, hogy az Ügynökség koordinációs tevékenységének több dologra kellene kiterjednie. Egyrészt nemcsak az első értékesítési pontig kellene kiterjednie az

ellenőrzésre és vizsgálatra, hanem a teljes élelmiszer láncra, azaz a hal kifogásától kezdve egészen addig a pontig, amíg az eljut a fogyasztóhoz. Másrészt pedig feladatai közé be kellene venni az unión kívüli országok hajóiról származó halászati termékek ellenőrzését is, különösen azoknak a hajóknak az esetében, amelyek illegális, bejelentetlen és szabályozatlan halászatot folytatnak.

2.6 Az EGSZB úgy véli, hogy igencsak helyénvaló, hogy az Ügynökség a Közösség és a Tagállamok számára egyaránt segítséget nyújt a nem uniós országokkal és a regionális halászati szervezetekkel fenntartott kapcsolatok terén – ez utóbbiakkal közvetlenül is –, mert ezáltal segít fenntartható módon védeni és használni ezen harmadik országok vizeinek és a nemzetközi vizeknek az erőforrásait. Az EGSZB-nek ezért az a meggyőződése, hogy a költségvetésnek megfelelő eszközöket kell biztosítania az Ügynökség számára ennek a feladatnak a teljesítésére, ezzel is elősegítve a halászat fenntartható fejlődését.

2.7 Az EGSZB támogatja a javasolt rendelet 6. cikkében szereplő ötletet egy közösségi halászati megfigyelőközpont létrehozásáról, melynek feladata a közös ellenőrzési és vizsgálati tevékenységek koordinálásának megszervezése lenne. Úgy véli azonban, hogy a rendeletnek pontosan le kellene írnia ennek a központnak a feladatait, hogy ne fordulhasson elő, hogy esetleg tagállami hatáskörű tevékenységekkel is foglalkozik. Az EGSZB-nek meggyőződése, hogy amint az Ügynökség megkezdte működését, meg kell felelnie a tanácsi javaslat 33. cikkében leírt titoktartási szabályoknak.

2.8 Az EGSZB a közös végrehajtási terveknek az Európai Bizottság javaslatának III. fejezetében említett formáját döntő fontosságúnak tartja a különböző tagállamok ellenőrzési politikájának hatékony, egyenletes és kiegyensúlyozott megvalósításához. Az EGSZB elégedett ezeknek a közös végrehajtási terveknek a formájával, valamint ezek elfogadási, megvalósítási és kiértékelési eljárásaival, és úgy véli, hogy a tagállamoknak ezek során végig szorosan együtt kell működniük az Ügynökséggel.

2.9 Az EGSZB úgy véli, hogy a javasolt rendeletben leírt minden egyes végrehajtási terv hatékonyságának éves kiértékelése döntő fontosságú annak meghatározásához, hogy az egyes flották megfelelően betartják-e a meglévő természetvédelmi és ellenőrzési szabályokat.

2.10 Az EGSZB egyetért azzal a javaslattal, hogy hozzanak létre egy információcsere-hálózatot az Európai Bizottság, az Ügynökség és az illetékes tagállamok hatóságai között, azonban úgy véli, hogy magának az Ügynökségnek és az Európai Bizottságnak is különösen ébernek kellene gondoskodnia a kapott és megosztott adatok titkosságáról, amint azt a tagállamok számára a javasolt rendelet 17. cikkének 2. bekezdése elő is írja.

(1) COM(2003) 130 final, 2003. 03. 21.

2.11 Az Ügynökség belső szerkezetét és működését tekintve a rendeletjavaslat kimondja, hogy az Ügynökség jogi személyiséggel rendelkező közösségi szerv. Az EGSZB ezzel a meghatározással teljesen egyetért, mivel az Ügynökségnek olyan szervnek kell lennie, amely a teljes Közösség szolgálatában áll, teljesen átlátható módon működik, valamint nem befolyásolják sem az Európai Bizottság, sem a tagállamok egyedi érdekei. Az EGSZB-t ezért aggasztja, hogy nem az Ügynökség nem eléggé átlátható módon nevezi ki tisztviselőit: nem világos, hogy az Európai Bizottság rendeli-e ki őket, vagy ideiglenes alapon a tagállamok.

2.12 Az EGSZB helyes döntésnek tartja Az Európai Közösségek tisztviselőinek személyzeti szabályzatában, Az Európai Közösségek egyéb alkalmazottainak alkalmazási feltételeiben és az Európai Közösségek intézményei és az Ügynökség által közösen elfogadott szabályokban leírt alkalmazását, valamint az Ügynökség és személyzete szerződés által kötött és szerződésen kívüli, a munkavégzéshez kapcsolódó felelősségi köreinek világos meghatározását. Az EGSZB továbbá elfogadja, hogy az Európai Közösségek Bírósága hatáskörébe tartozzanak az Ügynökség szerződéses felelősségéből eredő károk rendezésével kapcsolatos perek.

2.13 Az ügynökség szerkezetének sarokköve – ahogyan azt az Európai Bizottság a 25. cikkben bemutatja – minden más állami vagy magánvállalkozáshoz hasonlóan az ügyviteli bizottság. Az EGSZB aggodalommal állapítja meg, hogy ez az ügyviteli bizottság túlságosan függ az Európai Bizottságtól, amely tíz szavazattal rendelkezik azoknak a tagállamok az egy-egy szavazatával szemben, amelyek hajói a tengeri élővilág erőforrásaival kapcsolatos halászati tevékenységet folytatnak. A tagállamoknak összesen tehát húsz szavazatuk lesz, ez pedig azt jelenti, hogy az Európai Bizottság könnyedén érvényre juttathatja döntéseit. Az EGSZB úgy véli, hogy a többi képviselőhöz hasonlóan az Európai Bizottság képviselőinek is csak egyetlen szavazattal kellene rendelkezniük.

2.14 Az Európai Bizottság továbbá azt javasolja, hogy négy képviselőt nevezzenek ki a halászati ágazatból az ügyviteli bizottság tagjaként, szavazati jog nélkül. Az EGSZB úgy véli, hogy az ágazatból való képviselőknél az Európai Bizottság által javasolt száma rendkívül alacsony: legalább nyolcra kellene növelni. Továbbá külön ki kellene emelni, hogy ezeket a képviselőket a munkaadók és munkavállalók európai szervezeteinek kell kinevezniük, valamint szavazati joggal is fel kellene őket ruházni. Az EGSZB úgy gondolja, hogy a javasolt rendeletnek meg kellene határoznia azokat a minimális feltételeket, amelyeknek az ágazat képviselőinek meg kell felelni ahhoz, hogy helyet kaphassanak az ügyviteli bizottságban. A javasolt rendeletnek ki kellene mondania, hogy az ágazati képviselőknek joga van pótagokat kijelölni az ügyviteli bizottságba.

2.15 Az Európai Bizottság azt javasolja, hogy az ügyviteli bizottság üléseit az elnöke hívja össze, valamint hogy évente egyszer tartson rendszeres értekezletet az elnök kezdeményezésére, illetve az Európai Bizottság vagy az ügyviteli bizottságban képviselt tagállamok egyharmadának kérésére. Az EGSZB úgy véli, hogy a javaslatnak így kellene inkább hangzania: „az

Ügynökség ügyviteli bizottsága tagjainak egyharmadának kérésére”, mivel az ágazat képviselőinek is indokuk lehet arra, hogy az ügyviteli bizottság összeülését kérvényezzék.

2.16 A rendelettervezet 27. cikkének 4. bekezdése kimondja, hogy bizalmas ügyek vagy érdekütközés esetén az ügyviteli bizottság úgy is dönthet, hogy a napirend bizonyos pontjait azok nélkül a tagok nélkül vitatja meg, akiket az Európai Bizottság nevezett ki a halászati ágazat képviselőiként. Az EGSZB ennek a bekezdésnek a törlését javasolja, mert a gyakorlatban ez jelentősen korlátozná a halászati ágazat részvételét az ügyviteli bizottság ülésein.

2.17 A javasolt rendelet által az ügyviteli bizottság számára kijelölt feladatok egyike az Ügynökség előző évi tevékenységeiről és a következő évi munkaprogramról szóló általános jelentés készítése, amelyet el kell küldeni az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Bizottságnak, a Számvevőszéknek és a tagállamoknak. A nagyobb átláthatóság és a halászati ágazat szorosabb közreműködése érdekében az EGSZB úgy véli, hogy ezeket a jelentéseket kötelező jelleggel az ACFA (Halászati és Akvakultúra-ágazati Tanácsadó Bizottság) részére is el kellene küldeni.

2.18 A rendeletjavaslat 29. cikke megköveteli az ügyviteli bizottságban a halászati ágazat képviselőitől, hogy tegyenek érdeknilatkozatot, melyben vagy elismerik, hogy nincs olyan érdek, amely függetlenségüket veszélyeztetné, vagy pedig leírják azokat a közvetlen vagy közvetett érdekeket, amelyek befolyásolhatják függetlenségüket. Az EGSZB úgy véli, hogy ez az érdeknilatkozat nem helyénvaló és szükségtelen, mivel az ágazat bármely képviselőjét, aki ezen a területen aktív és megválasztható, olyan közvetlen érdekek fűzik a halászathoz, amelyek befolyásolhatják függetlenségét. Ha érdeknilatkozatot kell tenni, akkor ugyanezt az ügyviteli bizottság többi tagjától is meg kell követelni.

2.19 Az EGSZB-t aggasztja továbbá, hogy az Európai Bizottság túl nagy döntéshozatali szerepet játszik az ügyviteli igazgató kiválasztásában, kinevezésében, munkakörében és eltávolításában. A javasolt rendelet 31. cikkének ezért ki kellene mondania, hogy az ügyviteli igazgató eltávolításához – csakúgy, mint kinevezéséhez – az ügyviteli bizottság tagjainak kétharmados többsége szükséges. Az EGSZB úgy véli, hogy az ügyviteli igazgatói állásra a lehetséges jelöltek listáját előzetesen el kellene küldeni az ACFA-nak, hogy az nem kötelező érvényű véleményt alkothasson a jelöltekről.

2.20 Az Ügynökség költségvetését – legalábbis a megalakulását követő első öt évben – a Közösségnek az Európai Unió általános költségvetésében előirányzott hozzájárulása finanszírozza majd, mivel a másik két bevételi forrás – az Ügynökség tagállamok számára nyújtott szolgáltatásainak díja, valamint kiadványok és képzések díja – csak bizonyos idő elteltével jöhet számításba. Az EGSZB úgy véli, hogy az ügynökség működésének első három évében a költségvetést meglehetősen rugalmasra kell szabni, ugyanis az Európai Bizottság javaslata eléggé korlátozza azt.

2.21 Az EGSZB szeretné kifejezni, hogy támogatja a költségvetés végrehajtásának és ellenőrzésének a rendelettervezetben vázolt rendszerét, különösen azt, hogy a Számvevőszék átmenetileg ellenőrzi az Ügynökség éves elszámolásait, valamint hogy az 1073/1999 (EK) ⁽¹⁾ sz. rendeletben leírtak – melyek célja a csalás, a korrupció és más törvénytelen tevékenység leküzdése – korlátozás nélkül vonatkoznak az Ügynökségre. Döntő fontosságú, hogy az Ügynökség is csatlakozzon az 1999. május 25-én aláírt, az Európai Csaláselleni Hivatal (OLAF) által végzett belső vizsgálatokra vonatkozó intézményközi megállapodáshoz.

2.22 A rendeletjavaslat a közös halászati politikára vonatkozó ellenőrzési rendszert létrehozó 2847/93/EK ⁽²⁾ rendeletet módosítja: a 34. cikk (c) pontjának helyébe lép, amely azt mondta ki, hogy az Európai Bizottság által meghatározott halászati ellenőrzési és vizsgálati programok legfeljebb két évig tarthatnak, továbbá, hogy a megfelelő intézkedéseket – emberi és anyagi erőforrások tekintetében egyaránt – a tagállamoknak kell meghozniuk. A javaslatban szereplő módosítás az időkorlátot három évre, illetve bármely, egy megfelelő újjászervezési tervben az erre a célra kijelölt időtartamra bővíti, valamint kimondja, hogy a tagállamoknak kell közös végrehajtási tervek alapján megvalósítaniuk a programokat. Az EGSZB egyetért ezzel a módosítással.

2.23 Az előírt határidők betartása végett és az Ügynökség megalakulásáról szóló 40. cikkel összhangban az EGSZB úgy véli, hogy a rendeletjavaslatnak 2005. január 1-jén kellene hatályba lépnie ahhoz, hogy az Ügynökség 2006. január 1-jén megkezdhesse működését.

3. Következtetés

3.1 Az EGSZB gratulál az Európai Bizottságnak az Ügynökség létrehozataláról szóló javaslatához, és arra biztatja, hogy elegendő költségvetést biztosítson az Ügynökség számára, hogy az teljesíteni tudja célkitűzéseit; azt javasolja, hogy legyen lehetőség a hatáskörök jövőbeni bővítésére; valamint kéri, hogy tartsák be a rendeletjavaslatban kitűzött határidőket.

3.2 Az EGSZB ezennel felkéri az Európai Bizottságot, hogy vegye figyelembe a jelen véleményben leírt ajánlásokat, mégpedig a következőket:

3.2.1 A rendeletnek az Ügynökség hatásköreinek jövőbeni bővítési lehetőségeiről is rendelkeznie kellene.

– Az Ügynökségnek a tudományos szakvélemény tökéletesítésével is foglalkoznia kellene, és ösztönöznie kellene az ágazat bevonását a szakvélemény kidolgozásába.

– Az Ügynökség tudományos és technikai tanácsadással szolgálhatna a tagállamok és az Európai Bizottság számára a KHP szabályainak hatékony végrehajtásáról, különösen a javasolt vizsgálati és ellenőrzési intézkedések hatékonyságát illetően.

– Az Ügynökség a vizsgálóbiztosok és ellenőrök képzésének támogatását is felvállalhatná, és létrehozhatna egy különleges képzési központot.

– Az Ügynökség fontos szerepet tölthetne be a különböző tagállamokban alkalmazott szankciók harmonizációjára való fontos törekvésben.

3.3 Az Ügynökség koordinációs tevékenységének több dologra kellene kiterjednie. Egyrészt nemcsak az első értékesítési pontig kellene kiterjednie az ellenőrzésre és vizsgálatra, hanem a teljes agro-élelmiszer láncra, azaz a hal kifogásától kezdve egészen addig a pontig, amíg az eljut a fogyasztóhoz. Másrészt pedig feladatai közé be kellene venni az unió külső országok hajóiról származó halászati termékek ellenőrzését is, különösen azoknak a hajóknak az esetében, amelyek illegális, bejelentetlen és szabályozatlan halászatot folytatnak.

3.4 Az Ügynökségnek olyan szervnek kell lennie, amely a teljes Közösség szolgálatában áll, teljesen átlátható módon működik, valamint nem befolyásolják sem az Európai Bizottság, sem a tagállamok egyedi érdekei.

3.5 Meg kell találni az egyensúlyt az ügyviteli bizottság összetételében a tagállamok, az Európai Bizottság és az ágazat képviselői között.

3.6 Az ügyviteli bizottságban az ágazatból való képviselőknek az Európai Bizottság által javasolt száma rendkívül alacsony: legalább nyolcra kellene növelni. Továbbá külön ki kellene emelni, hogy ezeket a képviselőket a munkaadók és munkavállalók európai szervezeteinek kell kinevezniük, és hogy szavazati joggal is rendelkeznek.

3.7 Az Ügynökségnek szigorúan meg kell felelnie a javasolt rendelet 33. cikkében meghatározott titoktartási szabályoknak.

3.8 A rendelettervezet 27. cikkének 4. bekezdése törlendő.

3.9 A 29. cikk szerint az érdeknylatkozat megkövetelése az ágazati képviselőktől nem következetes és szükségtelen. Alternatívaként az ügyviteli bizottság minden tagjától meg kellene követelni.

3.10 Végül pedig a rendeletnek részletesebben meg kellene határoznia a közösségi halászati megfigyelőközpont feladatait.

Brüsszel, 2004. december 15.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

Elnöke

Anne-Marie SIGMUND

⁽¹⁾ HL L 136, 1999. 05. 31.

⁽²⁾ HL L 261, 1993. 10. 20.